

Betoog PvdA bij Begrotingsbehandeling

Voorzitter,

Allereerst willen wij onze ambtenaren danken voor hun inzet en betrokkenheid. Het college verwacht de komende 2 jaren een sluitende begroting te hebben. Daarna, vanaf 2026, dreigt er een enorm te kort te ontstaan. Het college geeft aan de belastingdruk zo laag mogelijk houden en middels ombuigingsmaatregelen te proberen het begrotingstekort vanaf 2026 terug te dringen. Ombuigingsmaatregelen!

Voorzitter, laten we het beestje gewoon bij zijn naam noemen. We moeten gaan bezuinigen. Alleen noemt college dat dan ombuigingsmaatregelen. Ombuigingsmaatregelen kan wat ons betreft direct op de lijst met jeukwoorden. Wij hoeven er ons niet voor te schamen dat wij vanaf 2026 moeten gaan bezuinigen. Nagenoeg alle gemeenten hebben een dreigend te kort vanaf 2026. Laten wij daarom hopen dat er na 22 november een kabinet geformeerd wordt dat oog heeft voor de grote hoeveel taken bij de lagere overheden terecht zijn gekomen en dat de betaalbaarheid van alle taken voor gemeenten hierdoor enorm onder druk is komen te staan.

Voorzitter, veel van onze inwoners hebben aan het einde van het loon nog een stuk maand over én ondertussen stijgt de inflatie harder van hun inkomen. Wij mogen dan ook ontzettende dankbaar zijn vele hartverwarmende initiatieven die er zijn ontstaan met als grootste voorbeelden de SAN en het Nuinhofhuisjes. Wat zou Beekdaelen toch zijn zonder de Bertie's of John's van deze wereld. Daarom vragen wij het college reeds nu om een toezegging dat de aangekondigde bezuinigingen niet binnen het sociaal domein plaatsvinden.

Voorzitter, er doen een record aantal partijen mee aan de komende tweede kamer verkiezingen. Nagenoeg alle partijen benoemen bestaanszekerheid als een van hun speerpunten. En terecht, wat iedereen heeft recht op een bestaan met voldoende inkomen, een woning en toegang tot zorg en onderwijs. Helaas komt het woord bestaanszekerheid niet voor in voorliggende begroting. Natuurlijk doen onze gemeente heel veel zaken om mensen in hun bestaanszekerheid te ondersteunen. Maar juist om dit te benadrukken vragen wij het college hier volgend jaar een apart hoofdstuk aan te weiden in de kadernota en de begroting. Juist om te laten zien wat wij wel doen en misschien nog meer zouden kunnen doen.

En juist in die tijd dat mensen zich grote zorgen maken over hun huishoudboekje, worden wij geconfronteerd met een enorm rentestijging bij de voorgenomen nieuwbouw van het gemeentehuis. En dan willen wij het nog niet hebben over een aantal onzekere factoren zoals stikstof, aansluiting op het energienetwerk en enorm gestegen bouwkosten.

Ten tijde van het besluit om een nieuw gemeentehuis te bouwen zou er een financieel voordeel ontstaan op exploitatie. Echter met de gestegen rentekosten verdwijnt dit voordeel en ontstaat er zelfs een nadeel van ongeveer € 250.000 per jaar. En dat 40 jaar lang! (10 miljoen euro aan gestegen rentekosten)

Het is voor ons onuitlegbaar richting onze inwoners en ondernemers om in deze tijd een nieuw gemeentehuis te bouwen. Vandaar dat wij een amendement hebben ingediend waarbij wij het besluit van 31 januari 2023 wordt ingetrokken en wij het college de opdracht geven om een voorstel uit te werken t.b.v. de verduurzaming van de bestaande gemeentehuizen.

Voorzitter, in tijden waarbij de gemeentelijke financiën onder druk komen te staan moeten wij keuzes maken. Om deze keuzes weloverwogen en volledig geïnformeerd te kunnen nemen, moeten wij vooraf het hele financiële plaatje in beeld hebben.

De afgelopen maanden zijn wij enkele malen geconfronteerd met gefaseerde kredietvoorstellen. Voor ons is deze werkwijze onwenselijk, want het voelt vaak alsof wij voor het blok worden gezet, op het moment dat een tweede kredietaanvraag komt bij een lopend project.

Daarom dienen wij een motie in waarbij wij het college oproepen om in de toekomst gefaseerde kredietvoorstellen of aanvragen rondom projecten te voorkomen en zorg te dragen voor een raadsvoorstel dat voorziet in een integrale en volledige financiële paragraaf, met een volledig overzicht voor wat betreft gevraagde/benodigde kredieten.

Voorzitter, de woningnood is nog altijd hoog. Het verbaast ons enorm dat wij nog altijd geen inhaalslag hebben gemaakt met de bouw van nieuwe woningen. Vergelijkbare gemeente bouwen 4 keer zoveel nieuwe woningen en hebben eveneens voor de komende jaren de ambitie om ruim 4 keer zoveel te bouwen als Beekdaelen zo blijkt uit de beleidsindicatoren.

De komende jaren bouwt Beekdaelen ongeveer 1,9 woning gebouwd per 1000 woningen. Dit is vergelijkbaar met de realisatie van nieuwbouwwoningen die de afgelopen jaren zijn gerealiseerd. Vergelijkbare gemeenten bouwen en bouwden er gemiddeld 8. Nogmaals, jaar in jaar uit 4 keer zoveel!!!!

Wanneer is de wethouder nu eens van plan om concreet aan de slag te gaan om nieuwe woningen te bouwen? Er zijn tal van plannen, projecten en voornemens, maar tot op heden komt er maar weinig van terecht. Ik hoef Jan Schaeffer hier niet te citeren, maar de boodschap lijkt mij helemaal helder.

Voorzitter, in dit tempo doorgaan is geen optie. Kan het college toezeggen dat zij de komende 5 jaar minimaal 8 woningen per 1000 bestaande woningen gaat bouwen? Ofwel ongeveer 120 nieuwe woningen per jaar.

Er wordt in de begroting aangegeven dat er gezocht wordt naar een locatie ter uitbreiding van het aantal standplaatsen voor woonwagenbewoners. Echter heeft de wethouder eerder in commissieverband aangegeven dat deze plek al gevonden was en dat hij deze nog niet mocht mededelen. Hoe zit het nu precies?

Daarbij wordt een bedrag van 320.000 euro genoemd, maar er komen ook nog plankosten bij. Waarom zijn deze plankosten niet meteen meegenomen in de totale kostenpost. Hier wordt dus eigenlijk een krediet in fases aangevraagd!

Voorzitter, wij zijn blij dat er eindelijk een concreet plan is voor de Nuinhofwijk. Dank voor de vasthoudendheid waarmee dit en vooral het vorige college hieraan hebben gewerkt. Graag vernemen wij wanneer de fysieke werkzaamheden gepland zijn. Wanneer gaat de uitvoering van start?

Voorzitter, over wonen gesproken. De raad heeft onlangs het masterplan 2.0 voor Schinveld vastgesteld. Nu wordt met Mewissen gesproken over een mogelijke verhuizing het beruchte gebied, waar de Raad van State van heeft vastgesteld dat er een nieuwe bestemmingsplan inclusief de invliegfunnel moet worden opgesteld.

Concrete vraag aan het college: zodra deze verhuizing van Mewissen naar het betreffende gebied in een afrondende fase zit én de raad een nieuw bestemmingsplan

moet gaan vaststellen, gaat het college dan de invliegfunnel hierin opnemen of wat is hun gedachtegang hierover?

Voorzitter, de PvdA is voorstander van samenwerken in de regio, maar wij willen wel duidelijkheid van het college. In de begroting geeft u aan kritisch te kijken naar de samenwerkingsverbanden, echter geeft u in dezelfde alinea aan dat u de komende 4 jaar inzet de voortzetting van een aantal samenwerkingsverbanden.

Volgens ons is dat niet juist. Als je kritisch kijkt, dan ziet een ieder dat de samenwerking in het Middengebied niet de gewenste resultaten oplevert. Te vrijblijvend, te veel cherrie-picking. De kosten én alle ambtelijke inzet wegen niet op tegen de voordelen. Graag zouden wij hierover een onafhankelijke evaluatie willen instellen, waarbij vooraf de evaluatiepunten in het presidium worden afgestemd.

Voorzitter, de sociale cohesie in iedere dorpskern is van groot belang en onze voorzieningen hebben hier een groot aandeel in. Echter, zolang het strategische accommodatiebeleid niet is vastgesteld, is het niet wijs om telkens investeringen te doen. Vandaar dat wij het college oproepen op hier nu eindelijk eens tempo mee te gaan maken. Waarbij het college er wijs aan doet om reeds nu rekening te houden met de toekomstige financiële situatie. We kunnen heel veel willen, maar we moeten het ook kunnen betalen en ons ambtelijke apparaat moet het kunnen bijbenen.

Voorzitter, in het verlengde hier komen wij uit bij het voornemen om dorpsontwikkelingsplannen op te stellen. Nobel en bij een gezond financieel toekomstperspectief heel goed. Maar als wij nu gaan investeren in het ontwikkelen van plannen én deze straks niet kunnen uitvoeren, dan hebben wij een heel verkeerd verwachtingspatroon bij onze inwoners en ondernemers geschetst en loopt het vertrouwen van onze inwoners in de overheid wederom een deuk op. En dat moeten wij toch niet willen. Graag ontvangen wij een reflectie van het college hierop.

Voorzitter, samengevat, regeren is vooruitzien. Wij zien allemaal het financiële ravijn in 2026 op ons afkomen. Dus laten wij nu verstandig zijn en daar nu al op voorsorteren bij het maken van onze keuzes.

En mocht de situatie substantieel verbeteren, dan kunnen wij nog altijd onze ambities naar boven toe bijstellen. Maar voor nu..... Voorkomen dat wij straks moeten gaan bezuinigen. Want dat zal dan, ons inziens, op alle vlakken moeten behalve op het sociaal domein.